

ORDE VAN DIENST
Protestantse gemeente 's-Heerenberg-Zeddam
2 april 2021
GOEDE VRIJDAG

Voorganger: ds. Henriëtte Nieuwenhuis
Ouderling: Ernst Haagsman
Diaken: Hennie den Ouden
Organist: Joop Agelink

Koster & techniek: Hans Otten en Marjolein Koelman
De lezingen worden verzorgd door Marjolein, Ernst en Henriëtte

NB: we volgen de liturgie, zonder verdere aankondiging...

Voor de dienst zijn wij stil

Stilte

Drempelgebed

Vg: Gedenk, o God van genade,
al uw daden van ontferming
en strek uw zegenende armen uit
over ons en over al die mensen
voor wie uw eigen Zoon
de pijnen heeft doorstaan,
verwerping, vernedering, verlatenheid,
tot in de diepste diepten.
Door Hem, Jezus Christus, uw Zoon, onze Heer,
die met U in de eenheid van de heilige Geest
leeft en regeert in de eeuwen der eeuwen.

A: Amen

Luisterlied 560: 1,2,3

<https://youtu.be/WmLzLwFKAz8>

Schriftlezing: Marcus 14: 43 – 71

Nog voor hij uitgesproken was, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters, schriftgeleerden en oudsten was gestuurd. Met hen had zijn verrader een teken afgesproken. Hij had gezegd: 'Degene die ik kus, die is het. Neem hem gevangen en voer hem weg onder strenge bewaking.' Toen hij eraan kwam, liep hij recht op Jezus af, zei: 'Rabbi!' en kuste hem. Ze grepen hem vast en namen hem gevangen. Een van de omstanders trok een zwaard, ging de dienaar van de hogepriester te lijf en sloeg hem een oor af. Jezus zei tegen hen: 'U bent er met zwaarden en knuppels op uitgetrokken om mij te arresteren, alsof ik een misdadiger ben! Dagelijks was ik bij jullie in de tempel om onderricht te geven, en toen hebben jullie me niet gevangengenomen; maar dit gebeurt omdat de Schriften in vervulling moeten gaan.' Toen lieten allen hem in de steek en vluchtten weg. Een jongeman, die alleen een linnen kleed aanhad, probeerde bij hem te blijven, maar toen ook hij werd vastgegrepen, liet hij het kleed in hun handen achter en vluchtte naakt weg. Jezus

werd meegevoerd naar het huis van de hogepriester om te worden voorgeleid, en alle hogepriesters, oudsten en schriftgeleerden kwamen daar bijeen. Petrus volgde hem op een afstand tot op de binnenplaats van het huis van de hogepriester, waar hij tussen de knechten ging zitten en zich warmde aan het vuur. De hogepriesters en het hele Sanhedrin probeerden iemand een getuigenverklaring tegen Jezus te laten afleggen op grond waarvan ze hem ter dood konden veroordelen, maar dat lukte hun niet; want hoewel veel mensen een valse verklaring aflegden, waren hun getuigenissen niet eensluidend. Toen kwamen er een paar met de volgende valse verklaring: 'We hebben hem horen zeggen: "Ik zal die door mensenhanden gemaakte tempel afbreken en in drie dagen een andere opbouwen die niet door mensenhanden gemaakt is."' Maar ook op dit punt waren de getuigenverklaringen niet afdoende. De hogepriester stond op en vroeg Jezus: 'Waarom antwoordt u niet? U hoort toch wat deze getuigen zeggen?' Maar hij bleef zwijgen en antwoordde niet. Toen vroeg de hogepriester hem: 'Bent u de messias, de Zoon van de Gezegende?' Jezus zei: 'Dat ben ik, en u zult de Mensenzoon aan de rechterhand van de Machtige zien zitten en hem zien komen op de wolken van de hemel.' De hogepriester scheurde zijn kleren en zei: 'Waarvoor hebben we nog getuigen nodig? U hebt de godslastering gehoord; wat is uw oordeel?' Allen oordeelden dat hij schuldig was en de doodstraf verdiende. Toen begonnen sommigen hem te bespuwen; ze blinddoekten hem en sloegen hem in het gezicht en zeiden tegen hem: 'Profeteer nu maar!', en ook de dienaren onthaalden hem op vuistslagen. Terwijl Petrus beneden op de binnenplaats was, kwam een van de dienstmeisjes van de hogepriester voorbij. Toen ze Petrus bij het vuur zag zitten, keek ze hem aan en zei: 'Jij was ook bij die Jezus van Nazaret!' Maar hij ontkende dat en zei: 'Ik weet niet waar je het over hebt, ik begrijp echt niet wat je bedoelt.' Hij ging naar buiten, naar het voorportaal, en er kraaide een haan. Toen het meisje hem daar weer zag, zei ze opnieuw, nu tegen de omstanders: 'Hij is een van hen!' Maar hij ontkende het weer. En al gauw zeiden ook de omstanders tegen Petrus: 'Je bent wel degelijk een van hen, jij komt immers ook uit Galilea.' Maar hij begon te vloeken en zwoer: 'Ik ken die man over wie jullie het hebben niet!' En meteen kraaide de haan voor de tweede keer. En Petrus herinnerde zich dat Jezus tegen hem gezegd had: 'voordat een haan tweemaal heeft gekraaid, zul je mij driemaal verloochenen'. En toen hem dat te binnen schoot, begon hij te huilen.

Lied: Psalm 22: 1 en 3

We luisteren in de Veertigdagentijd elke week naar een psalm uit een bepaalde liedcultuur. Vandaag een psalm 'gewoon' uit ons liedboek.

Orgelspel – melodie psalm 22

Couplet 1 spreekt de voorganger uit (zonder orgelspel)

Couplet 3 spreken we samen uit (zonder orgelspel)

Orgelspel – melodie psalm 22

Stilte – Beeldmeditatie – verraad Judas

Schriftlezing: Marcus 15: 1-15

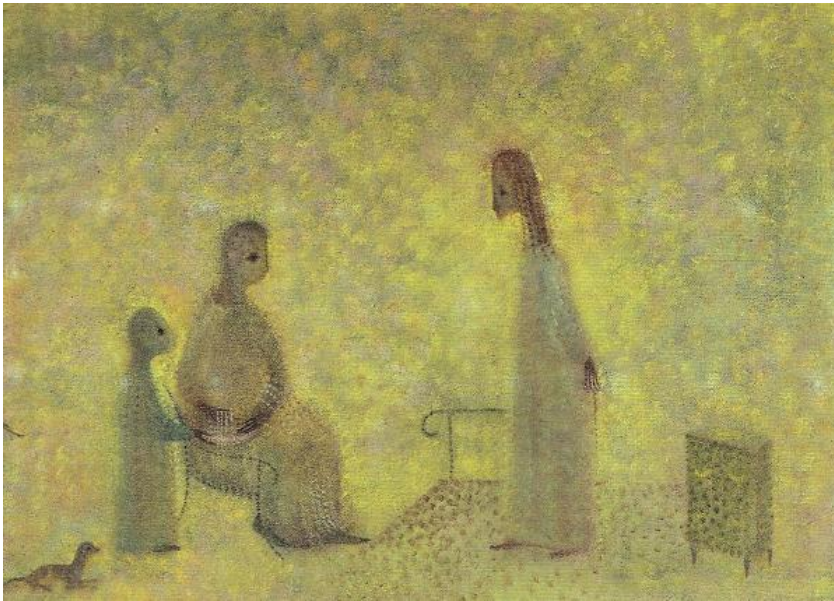
's Ochtends in alle vroegte kwamen de hogepriesters, de oudsten en de schriftgeleerden en het hele Sanhedrin in vergadering bijeen. Na Jezus geboeid te hebben, brachten ze hem weg en leverden hem over aan Pilatus. Pilatus vroeg hem: 'Bent u de koning van de Joden?' Hij antwoordde: 'U zegt het.' De hogepriesters brachten allerlei beschuldigingen tegen hem in. Pilatus vroeg hem toen: 'Waarom antwoordt u niet? U hoort toch waar ze u allemaal van beschuldigen?' Maar Jezus zei helemaal niets meer, tot verwondering van Pilatus. Pilatus had de gewoonte om op elk pesachfeest één gevangene vrij te laten op verzoek van het volk. Op dat moment zat er een zekere Barabbas gevangen, samen met de andere opstandelingen die tijdens het oproer hadden vermoord. Een grote groep mensen trok naar Pilatus en begon hem te vragen om ook nu te doen wat zijn gewoonte was. Pilatus vroeg hun: 'Wilt u dat ik de koning van de Joden vrijlaat?' Want hij begreep wel dat de hogepriesters hem uit afgunst hadden uitgeleverd. Maar de hogepriesters hitsten de menigte op om te zeggen dat hij Barabbas moest vrijlaten. Toen zei Pilatus tegen hen: 'Wat wilt u dan dat ik doe met die man die u de koning van de Joden noemt?' En ze begonnen weer te schreeuwen. 'Kruisig hem!' riepen ze. Pilatus vroeg: 'Wat heeft hij dan misdaan?' Maar ze schreeuwden nog harder: 'Kruisig hem!' Omdat Pilatus de menigte tevreden wilde stellen, liet hij Barabbas vrij. Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij hem eerst nog had laten geselen.

Orgelspel bij lied 556:5

De organist speelt de coupletten, wij lezen in stilte de woorden mee

*Dit is uw opgang naar Jeruzalem
waar Gij uw vrede stelt voor onze ogen,
vrede aan allen die uw naam verhogen:
heden hosanna, morgen kruisig Hem!*

Stilte – Beeldmeditatie – voor Pilatus

Schriftlezing: Marcus 15: 16-39

De soldaten leidden hem weg, het paleis (dat wil zeggen het pretorium) in, en riepen de hele cohort bijeen. Ze trokken hem een purperen gewaad aan, vlochten een kroon van doornen en zetten hem die op. Daarna brachten ze hem hulde met de woorden: 'Gegroet, koning van de Joden!' Ze sloegen hem met een rietstok tegen het hoofd en bespuwden hem, en bogen onderdanig voor hem. Nadat ze hem zo hadden bespot, trokken ze hem het purperen gewaad uit en deden hem zijn kleren weer aan. Toen brachten ze hem naar buiten om hem te kruisigen. Ze dwongen een voorbijganger die net de stad binnenkwam, Simon van Cyrene, de vader van Alexander en Rufus, om het kruis te dragen. Ze brachten hem naar Golgota, wat in onze taal 'schedelplaats' betekent. Ze wilden hem met mirre vermengde wijn geven, maar hij nam die niet aan. Ze kruisigden hem en verdeelden zijn kleren onder elkaar; ze dobbelden erom wie wat zou krijgen. Het was in het derde uur na zonsopgang toen ze hem kruisigden. Het opschrift met de aanklacht tegen hem luidde: 'De koning van de Joden'. Samen met hem kruisigden ze twee misdadigers, de een rechts van hem, de ander links. De voorbijgangers keken hoofdschuddend toe en dreven de spot met hem: 'Ach, kijk nu toch eens! Jij die de tempel afbreekt en in drie dagen weer opbouwt, red jezelf toch door van het kruis af te komen.' Ook de hogepriesters en de schriftgeleerden maakten onder elkaar zulke spottende opmerkingen: 'Anderen heeft hij gered, maar zichzelf redden kan hij niet; laat die messias, die koning van Israël, nu van het kruis afkomen. Als we dat zien, zullen we geloven!' Ook de twee andere gekruisigden beschimpten hem. Op het middaguur viel er een duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan, in het negende uur, riep Jezus met luide stem: 'Eloï, Eloï, lema sabachtani?', wat in onze taal betekent: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?' Toen de omstanders dat hoorden, zeiden enkelen van hen: 'Hoor, hij roept Elia!' Iemand ging snel een spons halen, doordrenkte die met zure wijn, stak de spons op een stok en probeerde hem te laten drinken, terwijl hij zei: 'Laten we eens kijken of Elia komt om hem eraf te halen.' Maar Jezus slaakte een luide kreet en blies de laatste adem uit. En het voorhangsel van de tempel scheurde van boven tot onder in tweeën. Toen de centurio, die recht

tegenover hem stond, hem zo zijn laatste adem zag uitblazen, zei hij: 'Werkelijk, deze mens was Gods Zoon.'

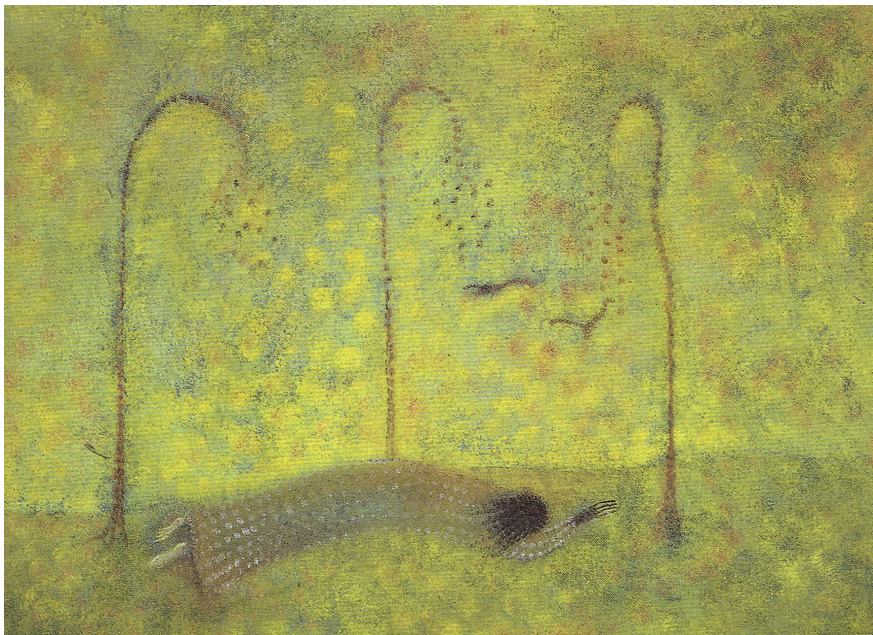
Luisterlied 'Wenn ich einmal soll scheiden' (Matthäus Passion)

<https://youtu.be/5-SqwFgFJec>

Wenn ich einmal soll scheiden,	Als ik eenmaal moet sterven,
So scheid nicht von mir,	blijf dan bij mij,
Wenn ich den Tod soll leiden,	als ik de dood moet lijden,
So tritt du dann herfür !	ben dan mij nabij.
Wenn mir am allerbängsten	Als mij het allerbangste
Wird um das Herze sein,	om het hart zal zijn,
So reiß mich aus den Ängsten	verlos mij uit mijn angsten
Kraft deiner Angst und Pein !	door uw angst en pijn.

Doven van de paaskaars

Stilte – Beeldmeditatie – Godverlatenheid

Schriftlezing: Marcus 15: 40-47

Van een afstand keken ook enkele vrouwen toe, onder wie Maria uit Magdala en Maria de moeder van Jakobus de jongere en van Joses, en Salome. Toen hij in Galilea verbleef, waren deze vrouwen hem gevolgd en hadden ze voor hem gezorgd, net als vele andere vrouwen die met hem waren meegereisd naar Jeruzalem. Toen de avond al gevallen was (het was de 'voorbereidingsdag', dat wil zeggen de dag voor de sabbat), kwam Josef van Arimatea, een vooraanstaand raadsheer, die zelf ook de komst van het koninkrijk van God verwachtte. Hij raapte al zijn moed bijeen en ging naar Pilatus, die hij om het lichaam van Jezus vroeg. Het bevreedde Pilatus dat hij al dood zou zijn en hij riep de centurio bij zich, aan wie hij vroeg of Jezus al gestorven was, en toen de centurio dat bevestigd had, gaf hij het lijk aan Josef. Josef kocht een stuk linnen, haalde Jezus van het kruis en wikkelde hem in het linnen.

Daarna legde hij hem in een graf dat in de rots was uitgehouwen en rolde een steen voor de ingang. Maria uit Magdala en Maria de moeder van Jozes keken toe in welk graf hij werd gelegd.

Stilte – Beeldmeditatie – graflegging

Voorbede

Stilte – beeldmeditatie – rondom het kruis

Orgelspel bij lied: Op die heuvel daarginds (Johannes de Heer 836: 1,2)

De organist speelt de coupletten, wij lezen in stilte de woorden mee

*Op die heuvel daarginds stond een ruwhouten kruis,
het symbool van vervloeking en schuld.
Maar dat kruis werd de mens,
tot het kostbaarst kleinood,
daar Gods wet aan dat hout werd vervuld.*

Refrein

*'k Klem mij daarom aan Golgotha's kruis,
tot de Heer komt en met Hem het loon,
als die grote dag aanbreekt en Hij ons dat kruis,
eens verwisselt voor d'eeuwigheidskroon.*

*O dat ruwhouten kruis, door de wereld gesmaad,
heeft een wond're bekoring en macht,
want Gods Zoon liet Zijn troon,
Hij droeg smaadheid en hoon,
om de vreugd' die dat kruis heeft gebracht.*

Slotgebed

In stilte verlaten wij de kerk

Wil je meer lezen over de achtergrond en de betekenis van de kunstwerken van Aad de Haas, kijk dan op deze website.

http://akademie-assistenten.ruhosting.nl/Kruiswegstaties_Aad_de_Haas